

طلا

توسعه یک میدان نفتی درگیر تغییرات بانک «تات»

■ ایستا: تفاهمنامه توسعه یک میدان نفت سنگین با تمام حاشیه‌های پس از گذشت پنج ماه، نهایی نشده است. آذرماه سال ۱۳۹۰، تفاهمنامه توسعه میدان نفت سنگین زاغه با شرکت تات نفت ایران با هدف تولید روزانه ۵۰ تا ۶هزار بشکه نفت سنگین منعقد شد طبق اعلام وزارت نفت ایران این تفاهمنامه، باید دو تا سه ماه بعد در قالب قرارداد بیع متقابل نهایی می‌شد اما تاکنون خبری در مورد نهایی شدن این قرارداد در دست نیست.
وقتی از سوی وزارت نفت اعلام شد که توسعه‌دهنده و پیمانکار اصلی میدان زاغه، شرکت تات نفت تاتارستان است، توسعه این میدان توجیه شد و با توجه به بازتاب خبری این موضوع در رسانه‌های جهان مبنی بر حضور روسیه در توسعه یکی از میدان‌های نفتی ایران، با وجود تحریم غرب، یک برگ برنده برای ایران در مقابل غرب محسوب می‌شد.اما توسعه میدان نفت سنگین زاغه توسط روس‌ها کمتر از یک روز بعد از امضای تفاهمنامه از سوی شرکت نفت تاتارستان تکذیب شد و البته «ستم قاسمی»، وزیر نفت هم بعد از پیگیری‌های ایستا، روسی نبودن پیمانکار قرارداد توسعه میدان زاغه را تأیید کرد.
همچنین «صادق علی ناصری»، امضاکنده تفاهمنامه توسعه این میدان نفت سنگین و مدیرعامل شرکت تات نفت ایران گفت: تفاهمنامه مورد نظر میان شرکت ملی نفت ایران و شرکت تات نفت ایران اوایل کمپانی کیش بوده است و در واقع تات نفت روسیه هم یکی از سهامداران تات نفت ایران اوایل کمپانی کیش محسوب می‌شود. با وجود بازخوردهای منفی حاشیه‌های این موضوع و بعد از گذشت پنج ماه از امضای تفاهمنامه اولیه تاکنون قرارداد نهایی امضا نشده‌است.
شاید علت تأخیر شرکت تات نفت در نهایی کردن قرارداد توسعه میدان زاغه، درگیری‌های اخیر تأمین‌کننده سرمایه توسعه میدان زاغه یعنی بانک تات باشد چراکه طبق مصوبه شورای پول و اعتبار، بانک تات با موسسه‌های صالحین و پیشگامان ادغام خواهد شد و با نام جدید بانک مردم فعالیت خواهد کرد.

واریز بنزین بارانه‌ای خرداد مانند گذشته

■ ایستا: سهمیه بنزین خردامه بعد از گذشت یک سال و نیم از افزایش قیمت (هدفمندی بارانه‌ها) در هجدهمین ماه نیز بدون هیچ‌گونه تغییری در قیمت و حجم سهمیه، در ساعات نخست اوّلین روز ماه جدید در کارت‌های سوخت خواهد بود.
سناد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت کشور دیروز بدون اعلام جزئیات، سهمیه بنزین خردامه‌ا را اعلام کرد. به این ترتیب در حالی که گمانه‌زنی‌ها درباره تغییرات قیمت بنزین رد می‌شود، ظاهراً سهمیه جدید بدون هیچ‌گونه تغییری در حجم و قیمت در ساعات اولیه خردامه در کارت‌های سوخت خواهد بود.

موافقت دولت با تغییر قیمت آب و برق

■ فارس: وزیر نیرو با اشاره به تغییر قیمت آب و برق در فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها گفت: دولت در این راستا از اقتشار آسیب‌پذیر حمایت خواهد کرد. «حمید نامجو» تصریح کرد: در فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها قطعا قیمت آب و برق تغییر می‌کند و سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها مکانیسم را به نحوی طراحی و برنامه‌ریزی کرده که اقتشار آسیب‌پذیر مورد حمایت قرار گیرند.
وزیر نیرو اظهار کرد: دولت با پیشنهادات وزارت نیرو در خصوص تغییر قیمت آب و برق موافقت کرده است. وی در ادامه خاطرنشان کرد: مشکل اقتصاد آب و برق یکی از مشکلات جدی وزارت نیرو محسوب می‌شود که با اصلاح چرخش مالی آن شاهد مشارکت بیشتر بخش خصوصی در اجرای پروژه‌های آب و برق خواهیم بود.
معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا هم با بیان اینکه شک دارم قیمت آب ۲۰ درصد افزایش یابد، گفت: قیمت تمام شده آب برای هر مترمکعب هزار تومان است و برای رسیدن به این قیمت سه‌سال دیگر هم باید صبر کرد. «حمدرضا عطارزاده» افزود: عدد قطعی قیمت آب برای هر محله دوم هدفمندی یارانه‌ها هنوز قطعی نشده اما افزایش آن قطعی است.

شرق: آخرین آمار منتشرشده از سوی بانک مرکزی برای چندمین‌بار وجود رکود در کشور را تأیید کرد هر چند که دولت منکر وجود هرگونه رکود و معضلی در کشور است و حتی فضای اقتصادی را پر از رونق می‌داند.
نسبت تعداد چک‌های برگشتی به میادله شده در پایان سال ۹۰ به ۱۲/۴ درصد رسید که این نسبت دست‌کم تا سال ۱۳۸۰ بی‌سابقه است. بعد از این سال بیشترین نسبت تعداد چک‌های برگشتی به میادله شده به سال ۱۳۸۹ باز می‌گردد که عدد آن ۱۱/۹ درصد بود. بانک مرکزی این نسبت را در سال ۸۰ فقط پنج‌درصد اعلام کرد. این عدد در سال نخست دولت نهم با طی اندکی نوسان همان پنج‌درصد ماند. اما از این سال به بعد همه چیز تغییر کرد و شتاب افزایش نسبت تعداد چک‌های برگشتی به میادله شده بیشتر شد تا اینکه براساس آخرین آمار منتشر شده به عدد فعلی رسید.
نسبت مبلغ چک‌های برگشتی به میادله‌شده تا پایان سال ۹۰ اما با فراز و فرودهای اندک همانی است که در سال ۱۳۸۰ بود. این رقم در اوّلین سال دهه ۸۰ حدود ۴/۴ درصد بود و حالا به ۲/۸ درصد رسیده است.

در ایسن آمار نکات جالب دیگری نیز هست. مانند این نکته: تعداد چک‌های میادله شده از سال ۸۷ در روند نزولی قرار گرفت و این روند هنوز هم ادامه دارد. در مقابل، مبلغ چک‌های میادله‌شده از سال ۸۰ تاکنون همچنان بالا می‌رود و اندکی هم خیال ایستادن ندارد. در سال ۹۰ مبلغ چک‌های میادله شده ۷۳۶۷۱ هزارمیلیارد ریال بود که در مقایسه با عدد سال ۸۰ حدود ۷۸۵ درصد رشد داشته است.

اسناد برگشت داده شده هم، چنین رشدایی را تجربه کرده‌اند. تعداد این چک‌ها در سال گذشته حدود ۶/۲ میلیون برگ و مبلغ آنها ۲۵۶/۱ هزارمیلیارد ریال بود. این اعداد در مقایسه با سال ۸۰ به ترتیب ۱۱۷ و ۸۶۶ درصد افزایش یافته‌اند. کارشناسان وقتی این اعداد و ارقام را کنار هم می‌گذارند تنها به یک پدیده می‌رسند که رکود نام دارد. رکود سال‌های اخیر تبدیل به داستان تکراری در اقتصاد ایران شده است. حتی برخی از کارشناسان در مقاطعی آن را رکود تومری می‌دانستند با این ارقام می‌توان سال ۹۰ را در شرایط بدتری نسبت به گذشته دانست هر چند که رییس‌جمهور نظر دیگری دارد. «حمدی‌زاد» در اوّلین نشست مطبوعاتی خود در ۱۵ فروردین سال گذشته در پاسخ به سوال خبرنگاری که اقتصاد کشور را رکودی نامیده بود، منکر وجود رکود در کشور شد و حتی گفت

سکه در مسیر ۷۰۰ هزار تومان

طلای سکه	قیمت(تومان)	تغییر(تومان)
طرح قدیم	۶۵۸۰۰۰	۶۰۰۰+
طرح جدید	۶۴۸۰۰۰	۶۰۰۰+
نیم‌سکه	۳۲۵۰۰۰	۳۰۰۰+
ربع‌سکه	۱۸۱۰۰۰	-
سکه یک گرمی	۱۰۴۰۰۰	۱۰۰۰+
یک گرم طلای ۱۸ عیار	۶۵۳۳۰	۱۶۰۰+
یک اونس طلا (دلار)	۱۵۹۲	۲+

شرق: بازار سکه اوّلین روز کاری در هفته جدید را با رشد قیمت‌ها آغاز کرد. به این ترتیب ارزش مسکوکات طلایی به پیشروی در کانال ۶۰۰ هزار تومان ادامه داد، هر چند که در اواخر ساعات معاملاتی قیمت‌ها کمی تعدیل شد. در روز شنبه معامله‌گران در شرایطی به بازار آمدند که ارزش هر اونس طلا باز هم افزایش یافته بود. به این ترتیب با توجه به رشد قیمت دلار، گران شدن سکه قابل پیش‌بینی بود. هر سکه بهار آزادی طرح قدیم در ساعاتی از روز گذشته

بیشتر از ۶۶۰ هزار تومان هم فروش می‌رفت اما در نهایت قیمت آن در مرز ۶۵۸ هزار تومان تثبیت شد. سکه طرح جدید هم در این روز ۶۴۸ هزار تومان قیمت خورد. این در حالی بود که هر سکه نیم‌بهار در نیمه‌های روز تا ۳۲۲ هزار تومان هم رسیده بود. اما به‌جز رشد قیمت‌ها، خبر دیگر از بازار سکه اینکه عرضه سکه به بازار خردیدر سبب‌های ویژه (هولوگرام) از سوی برخی فعالان این بازار آغاز شده و این در حالی است که درخواست سکفروشان برای فروش سکه با بسته‌بندی و نشان مخصوص خود افزایش یافته است. طی سال‌های اخیر بانک مرکزی و حتی اتحادیه طلا و جواهر نسبت به معامله سکه توسط صرافی‌ها و فعالان بازار طلا و جواهر برآگاس، صرفی‌ها و فلان‌بازار شده و بدون در نظر گرفتن تاریخ ضرب، هشدار داده‌اند. این موضوع از سوی فعالان بازار سکه و طلا و مسوولان اتحادیه، موضوعی به حاشیه رفته و قدیمی است، با این وجود هنوز هم سکه‌هایی با تاریخ پایین‌تر باقیمت‌های کمتر از سوی فعالان این بازار خریداری می‌شود. این موضوع تا آنجا پیش رفته است که بانک مرکزی برای جلوگیری از خریدوفروش سکه‌هایی با تاریخ‌های قدیمی‌تر توسط فعالان بازار سکه پایین‌تر از عرف بازار، تصمیم گرفته که سکه‌ها را از سال ۸۶ به این طرف بدون تغییر سال ضرب سکه، ضرب کند.

ما در یک دوره فعال و شکوفایی اقتصادی هستیم: «در

کشوری که سالی یکمیلیون و ۲۰۰ هزار واحد مسکونی ساخته می‌شود، صادرات غیرنفتی از هفت‌میلیارد دلار به ۲۰میلیارد دلار رسیده، ورودی نیروی کار سالانه بیش از یکمیلیون و ۲۰۰ هزار نفر است، نرخ بیکاری رو به کاهش است، شاخص بورس با حجم معامله بسیار بالا روبه‌رو است

دوره	تعداد	مبلغ	اسناد میادله‌شده	تعداد	مبلغ	اسناد برگشت‌داده‌شده	درصد اسناد برگشتی به میادله‌شده
سال ۱۳۸۰	۵۸۸۱۹	۸۳۳۷۵۵	۲۹۳۵	۳۶۸۴۹	۵/۰	۴/۴	میبلغ
سال ۱۳۸۱	۶۸۳۰۲	۱۰۸۹۴۰۵	۳۱۰۳	۴۵۳۶۸	۴/۵	۴/۲	تعداد
سال ۱۳۸۲	۷۶۱۰۱	۱۴۰۹۶۰۰	۳۳۳۱	۶۰۱۴۳	۴/۵	۴/۳	مبلغ
سال ۱۳۸۳	۶۸۲۸۷	۱۸۰۹۷۵۴	۳۳۹۲	۶۷۰۹۵	۵/۰	۳/۷	تعداد
سال ۱۳۸۴	۷۱۸۶۱	۲۰۹۰۷۶۱	۳۵۴۶	۸۸۰۷۳	۴/۹	۴/۲	مبلغ
سال ۱۳۸۵	۷۸۲۰۴	۲۹۹۸۷۵۸	۳۵۹۹	۱۰۹۲۶۳	۴/۶	۳/۶	تعداد
سال ۱۳۸۶	۷۹۵۰۴	۴۱۵۷۰۶۵	۳۹۲۵	۱۴۷۶۸۰	۵/۰	۳/۶	مبلغ
سال ۱۳۸۷	۶۳۴۴۹	۴۶۶۴۵۷۱	۴۹۴۴	۲۰۹۴۲۲	۷/۸	۴/۵	تعداد
سال ۱۳۸۸	۴۷۴۶۸	۴۶۲۹۴۰۰	۵۰۸۷	۲۳۴۰۷۱	۱۰/۷	۵/۱	مبلغ
سال ۱۳۸۹	۴۹۳۶۸	۶۲۸۵۱۹۱	۵۸۵۷	۲۷۸۹۱۶	۱۱/۹	۴/۴	تعداد
سال ۱۳۹۰	۵۱۳۶۸	۷۳۶۷۰۶۲	۶۳۷۴	۳۵۶۰۶۸	۱۲/۴	۴/۸	مبلغ
اسفند ۱۳۸۹	۴۹۶۸	۷۱۰۰۶۰	۵۴۳	۲۶۵۴۴	۱۰/۹	۳/۷	تعداد
اسفند ۱۳۹۰	۵۳۴۰	۸۶۵۹۹۸	۶۱۵	۴۱۵۵۲	۱۱/۵	۴/۸	مبلغ

(تعداد به هزار برگ- مبلغ به میلیارد ریال)

توقف شاخص

عنوان شاخص	مقدار	تغییر
شاخص کل	۲۶۶۵۲/۱	۰/۵-
شاخص ۳۰ شرکت بزرگ	۱۵۳۷/۸	۵/۳-
شاخص آرد ا شناور	۳۳۶۴۱/۷	۳/۳-
شاخص بازار اول	۲۲۱۶۶/۲	۱۵
شاخص بازار دوم	۳۶۱۰۹/۳	۱۱۸/۳-
شاخص صنعت	۲۱۲۶۴/۵	۹/۷

شرق: شاخص بورس تهران دیروز سرگردان به نظر می‌سید. به عبارت دیگر در روزی که ۱۱۹ میلیون برگ سهم دست به دست شد، شاخص رشد نکرد و نزولش هم تقریباً به چشم نمی‌آمد. در جریان معاملات دیروز نمادهای فولاد خوزستان، کشتیرانی و بانک تجارت متناژ از اخبار خوش پیرامون شان مرکز توجه بازار قرار گرفتند و بیشترین تأثیر مثبت را بر شاخص ثبت کردند. این در حالی بود که نمادهای بانک پاسارگاد، گسترش نفت و گاز پارسیان، گل گهر، ملی مس، فولاد مبار که، سرمایه‌گذاری غدیر و سرمایه‌گذاری سایپا با بیشترین تأثیر منفی بر شاخص، افت نامحسوس و ۱/۵۱ واحدی را برای این متغیر بازار رقم زدند. شاخص کل در پایان معاملات دیروز کمتر از یک واحد کاهش یافت و رقم ۲۶ هزار و ۶۵۲ واحد را تجربه کرد. این در حالی بود که شاخص صنعت ۹ واحد بالا رفت و به رقم ۲۱ هزار و ۲۶۴ واحد رسید. آمار می‌گوید دیروز معامله‌گران تالار شیشه‌ای ۱۹ میلیون و ۹۱۰ هزار و ۹۹۱ برگ سهم و حق تقدم را به ارزش ۳۶۱ میلیارد و ۱۷۴ میلیون و ۱۵ هزار ریال در ۱۵ هزار و ۲۴۲ نوبت معاملاتی داد و سبند کردند. از این حجم معاملات دیروز، گل گهر، بانک پاسارگاد، سخت آژند، سرمایه‌گذاری ملی ایران، سرمایه‌گذاری ملت، سرمایه‌گذاری شاهد، زامیاد، گسترش نفت و گاز پارسیان، کشتیرانی و توریستی و رفاهی آبادگران بیشترین حجم را به خود اختصاص دادند. همچنین نگاه معامله‌گران بیشتر از سایر نمادهای در معاملات نمادهای بانک ملت، گسترش نفت و گاز پارسیان، سایپا، سرمایه‌گذاری غدیر، فولاد مبارک، گل‌کشیمن، ذوب‌آهن، بانک پاسارگاد، ایران‌ترانسفو و توکاربل بود. نمادهای حق تقدم حمل‌ونقل پتروشیمی، حمل‌ونقل بین‌المللی خلیج‌فارس، صنایع شیمیایی فارس، کاشی و سرامیک سینا، حمل‌ونقل پتروشیمی، آلومینیوم ایران، کنکرتور، کشت وصعت پیاز، ماشین‌سازی نیرومحرکه و بین‌المللی محصولات پارس با بیشترین رشد قیمت صدرنشینان بازار دیروز بودند. معامله‌گران طولانی‌ترین صف‌های دلار خرید را نیز برای نمادهای فولاد خوزستان، سرمایه‌گذاری ملی ایران، صنایع شیمیایی فارس، سیمان دشتستان، حمل‌ونقل بین‌المللی خلیج‌فارس، سیمان اردبیل و آهک آذرشهر، حمل‌ونقل پتروشیمی، ایران یاساتایر، گسترش نفت و گاز پارسیان و فیبر ایران تشکیل دادند. همچنین نمادهای قند نقش جهان، بانک انصار، قند شیرین خراسان، قند مودثت، قند تربت‌جام، گروه صنعتی ملی و قند لرستان با بی‌مهری سهامداران شان، سنگین‌ترین صف‌های فروش را تجربه کرده‌اند.

سال ۹۰ نسبت به سال ۸۰ رخ داد

کاهش ۶/۱۲ درصدی چک‌های صادره افزایش ۱۷۱ درصدی چک‌های برگشتی

و سال گذشته بیش از هزارمیلیارد تومان حجم معاملاتی داشته‌ایم، از کجا متوجه می‌شوید این کشور دچار رکود است؟ اسم این رکود است یا شکوفایی؟ ما در یک دوره فعال و شکوفایی اقتصادی هستیم و حتماً سیاست‌های دولت ضدتورم است و ما دنبال سیاست تومری نیستیم، ما به دنبال کاهش سود بانکی هستیم»

البته این اولین باری نیست که دولت منکر سقوط شاخص‌های کلان اقتصادی می‌شود و این آخرین بار نیز نخواهد بود. با این حال کارشناسان اقتصادی از تحلیل آمارهای نصفه‌نیمایی که گهگاه از نهادهای آماری به بیرون درز می‌کند به رکودی بودن اقتصاد ایران پی می‌برند. هادی حق‌شناس، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با شرق آمار بانک مرکزی را تحلیل می‌کند و برای چندمین‌بار به نتیجه‌ای مشابه با دیگر کارشناسان می‌رسد: «کاهش تعداد اسناد مبادله شده و افزایش چک‌های برگشتی در مقایسه با سال ۸۰ بیانگر رکود اقتصادی است. در حال حاضر آمارهای متفاوتی از میزان مطالبات بانکی وجود دارد. میانگین مطالبات معوق بانک‌ها از مردم و مطالبات بانک‌ها از دولت به ۹۰ هزارمیلیارد تومان رسیده است. زمانی که این رقم را کنار بوجه عمرانی ۳۸ هزارمیلیارد تومانی مصوب با ۲۵ هزارمیلیارد تومانی عملکرد می‌گذاریم، به عدد قابل ملاحظه‌ای می‌رسیم که به دلایل مختلف به‌عنوان مطالبات معوق (۹۰ هزارمیلیارد تومان) بلوکه شده در حالی که می‌توانست از طریق شبکه بانکی به اقتصاد کشور تزریق شود و رونق اقتصادی را به همراه آورد.» او بر گفته‌های خود دلیل دیگری نیز می‌افزاید که رکود را بیش از قبل به تصویر می‌کشد: «اگر اقتصاد در شرایط رونق بود بینگادهای اقتصادی و واحدهای تولیدی می‌توانستند اصل وام و سود آن را به بانک بازگرداند و حتی دولت هم از راه وصول مالیات قادر بود بدهی خود را به بانک‌ها پرداخت کند. آن وقت نه رقم مطالبات بانکی تا به این اندازه رشد می‌کرد و نه بدهی دولت به شبکه بانکی این حد می‌رسید.»

البته رکود نشانه‌های دیگری هم دارد. تورم ۲۱/۸ درصدی و روند صعودی آن، نرخ بیکاری دو رقمی و جمعیت بیکار سه‌میلیونی همه از علائم این بیماری اقتصادی هستند. اگر اقتصاد ایران رونق داشت دیگر این میزان چک برگشت نمی‌خورد و حتی نیازی نبود که فعالان اقتصادی از ترس یادکردن چک‌ها بر دستشان به معاملات نقدی رو آورند. حتی دیگر نیازی نبود که کرکره واحدهای تولیدی خود را پایین بکشند و با سرمایه‌های‌شان وارد بازارهای سوده‌مانند ارز، سکه، مسکن، زمین و... شوند.

حق‌شناس این وضعیت را به عدم‌پیش‌بینی اقتصادی ربط می‌دهد و می‌گوید: «یکی از بدترین شرایط اقتصادی زمانی است که نتوان شاخص‌ها را پیش‌بینی کرد. هم‌کنون این پدیده در سطح جامعه قابل مشاهده است. برای نمونه افکار عمومی قادر به پیش‌بینی وضعیت سکه و ارز نیستند و نمی‌دانند این بازارها با کاهش همراه می‌شوند یا اینکه به بالا صعود می‌کنند. در نتیجه حجم نقدینگی سرگردان در جامعه زیاد می‌شود و هر دم از بازاری سر درمی‌آورد.»

پرواز ارز

ارز	قیمت(تومان)	تغییر(تومان)
دلار آمریکا	۱۶۸۷	۱۹+
یورو	۲۱۸۵	۳۵+
پوند انگلیس	۲۷۳	۴۰+
دلار کانادا	۱۷۳۰	۴۰+
بین ژاپن	۲۰۵	۱-
درهم امارات	۴۶۳	۸-
لیر ترکیه	۹۵۰	۱۰+

شرق: دلار دیروز در چهاره استانبول تا ارتفاع هزار و ۷۰۰ تومان پرواز کرد البته در ادامه با چند پله عقب‌نشینی دوبار هزار و ۶۰۰ تومانی شد. به این ترتیب بازار ارز همسو با نگرانی‌های تقویت شده از احتمال اجرای تحریم‌ها دیروز به روند رو به رشد خود ادامه داد. در اوّلین روز هفته دلار آمریکا هزار و ۶۷۷ تومان خریداری می‌شد و هزار و ۶۸۷ تومان فروش می‌رفت، واحد پولی ایالات متحده در این روز کمتر از سایر ارزهای پرتعداد افزایش قیمت یافت و گرانی ۱۹ تومانی را تجربه کرد. دلار کانادا هم در این روز ۴۰ تومان گران‌تر از روز پیش به فروش می‌رسید یعنی هزار و ۷۳۰ تومان. یورو واحد پول اروپایی در این روز دوهزار و ۱۸۵ تومان ارزش داشت این پول واحد اروپایی افزایش قیمت ۳۵ تومانی را در بازار فروش خود دید و... به مرز دوهزار و ۲۰۰ نزدیک‌تر شد. پوند انگلیس هم در این روز به دوهزار و ۷۳۰ تومان رسید. در این روز درهم امارات از قافله افزایش قیمت‌ها جاماند و هشت‌تومان ارزان شد. این در حالی است که در میدان فردوسی و چهاره استانبول هنوز تب و تاب بسته‌شدن صرافی‌ها فروکش کرده و خیرها از بازار همسایه یعنی بازار سکه هم حاکی از تداوم گرانی است. در سوی دیگر و در بازارهای جهانی هم قیمت دلار تحت‌تأثیر مذاکرات گروه هشت قرار گرفته و انتظار می‌رود اقداماتی در سطح جهانی صورت بگیرد. البته از سویی افزایش فشار بر اروپا به احتمال زیاد چشم‌انداز اقتصاد جهانی را تحت‌تأثیر قرار خواهد داد. به گزارش مارکت واچ، در آخرین روز کاری بازارهای جهانی، دلار پس از پشت سر گذاشتن بهترین روزهای خود از سال ۱۹۸۵ تاکنون، روی کاهش را دید. این در حالی است که سرمایه‌گذاران از خروج یونان از منطقه یورو مطمئن بوده و در انتظار اخبار نشست گروه هشت هستند. شاخص دلار در این روز با کاهش ۵/۴۰ مواجه شد. کارشناسان می‌گویند تا زمانی که شرایط بازار متزلزل است، این بالا و پایین شدن‌ها کاملاً قابل پیش‌بینی است. به گفته آنها این بار موج به کشتی دلار بر خورد کرد و پس از ۱۴ روز افتایی که حدود ۷/۳ درصد افزایش یافته بود، در روزهای اخیر شاهد نزول قیمت دلار بودیم. اگر مذاکرات گروه هشت طبق انتظارات در جهت حمایت و تقویت اتحادیه اروپا و در جهت حل مشکلاتی همچون بحران یونان پیش برود، طی دو هفته آینده شاهد کاهش قیمت دلار خواهیم بود. یورو هم روز جمعه تا حدود یک دلار و ۲۶۴ سنت سقوط کرد. طی هفته اخیر یورو کاهش ۱/۲ درصدی را ثبت کرد و به نوعی بیشترین نزول از ماه دسامبر تاکنون را تجربه کرده است.

ادامه از صفحه ۳

فاصله ایران و غرب ترکیه را میداندار کرد

به نکته خوبی اشاره کردید. برای پاسخ به این سوال ابتدا باید ببینیم که آیا ترکیه واقعاً چنین ظرفیتی را دارد که بتواند، نه، به نظر می‌رسد با توجه به مشکلاتی که بهار عربی برای مصر و تا حدودی عربستان به وجود آورده است، ترکیه و ایران قدرت‌های برتری در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شوند. پس از تحولاتی که در جریان بهار عربی در منطقه شکل گرفت که عمدتاً درون سرزمین‌های عثمانی بود، شاهد تحرک دو چندان ترک‌ها به منظور گسترش نفوذ خود در این مناطق بودیم. در جاهای مختلف دارد اتفاق می‌افتد این تحرکات منجر به آن شد تا عده‌ای همین نظریه شما را مطرح کنند که ترکیه سودای تشکیل حکومت عثمانی را دارد. البته نه به طور مستقیم بلکه با الگوبرداری از شکل‌گیری حکومت انگلیسی‌ها که کشورهای مشترک‌المنافع بریتانیا را تشکیل دادند یا کشورهای «سی‌ای‌اس» که بعد از فروپاشی شوروی تشکیل شد. ولی باید دید که آیا ترکیه از آن ظرفیت برای تشکیل حکومتی با اتحادیه‌ای همچون بریتانیا یا سی‌ای‌اس برخوردار است که من معتقدم خیر، چرا که این کشور ابزارهای لازم را در اختیار ندارد. ترکیه هنوز با ۲۰ میلیون جمعیت خودش تعیین تکلیف نکرده است، اجازه تشکیل یک حزب کردی در کشور خود را نمی‌دهد. درخصوص استراتژی کمالیزم هم باید گفت که ترک‌ها تلاش می‌کنند در مناسبات با غرب و جهان اسلام هم یک توازنی برقرار کنند. ترک‌ها با در نظر گرفتن این دو استراتژی با چند منطقه یا زیر سیستم از جمله آسیای مرکزی، قفقاز، خلیج‌فارس خاورمیانه ارتباط دارند و کار می‌کنند. در عین حال یک نگاه به شرق هم دارند. قراردادهای هسته‌ای اخیر ترک‌ها با چین‌ها یا قرارداد گسترش همکاری با روسیه موید این موضوع است. در کنار آنها ترکیه روابط خیلی خوبی با آمریکایی‌ها و همچنین اروپایی‌ها دارد و در پی پیدا کردن دروازه ورود به اتحادیه اروپا هم هست. بر این اساس می‌توان گفت که ترک‌ها با چند زیر سیستم به‌طور جدی و فعال کار می‌کنند. یعنی با حفظ استراتژی نئومکانیزم و نئوکمالیزم، نه به‌طور صرف نئومکانیزم را در دستور کار قرار داده‌اند و نه نئوکمالیزم؛ بلکه دموکرات‌های مسلمان و مسلمان‌های سکولار و حزب عدالت و توسعه، پراگماتیسم را به‌عنوان اصلی‌ترین استراتژی خود برگزیده‌اند و از تمام ظرفیت‌های خود در این مسیر نیز بهره می‌گیرند. البته باید در نظر بگیریم که بخشی از پراگماتیسم ترک‌ها به دلیل بی‌عملی برخی همسایگان است که خیلی بد بازی می‌کنند و اجازه داده‌اند که ترکیه چنین موقعیتی را به دست بیاورد، ما جایگاه ژئوپلیتیکی، اقتصادی و فرهنگی داریم، تمدنی داریم، مایه‌توانیم اصلی‌ترین حامی منطقه باشیم. اگر ما در آینده توسعه سیاسی را در دستور کار خودمان قرار دهیم و بتوانیم اختلافات خود با نظام بین‌الملل به ویژه با غرب مدیریت و حل‌وفصل کنیم خیلی بهتر از ترکیه می‌توانیم در منطقه نقش بازی کنیم.

■ پس علامت ضعف ما در سال‌های اخیر بود که باعث شد ترکیه به نوعی میداندار تحولات و به‌خصوص تحولات منطقه‌ای در سال‌های گذشته باشد؟

بله، بعد از انقلاب اسلامی ایران و پس از جنگ ایران و عراق که مشکلاتی را میان ایران و غرب در نظام بین‌الملل به وجود آورد، سبب شد تا هر موقعیتی که ما در منطقه از دست دادیم ترکیه آن را در اختیار بگیرد و میداندار منطقه شود. هرگاه هم ایران تلاش می‌کند تا در مسیر بهبود مناسبات با کاهش اختلافات با غرب گام بردارد، کشورهای منطقه به خصوص ترکیه نارضایتی خود را نشان می‌دهند. مثلاً پس از مذاکرات هسته‌ای ایران با گروه ۵+۱ در استانبول به جز طرف‌های مذاکره، باقی کشورهای به‌خصوص کشورهای منطقه از این نژدیکی احتمالی ایران و غرب باز نارضایتی کردند. اسرائیلی‌ها به یک شکل، اعراب به شکل دیگر، زمانی هم که مذاکرات در جریان بود رجب طیب اردوغان در عربستان داشت با مقامات این کشور در مورد سوریه گفت‌وگو می‌کرد. اینها نشانه‌هایی است از خشم پنهان و عیان کشورهای منطقه از نزدیکی ایران و غرب، ایرانی‌ها و آمریکایی‌ها در سطح خاورمیانه با یکدیگر اشتراکاتی دارند. در موضوع نفت، مسایل امنیتی، مقابله با بنیادگرایی افراطی و... با هم، هم‌نظر هستند. بزرگ‌ترین مشکل ایران و آمریکا فقط در زمینه مساله اسرائیل هست و این نباید این همه باعث تنش شود. ایران برای بازگشت به موقعیت سابق خود در منطقه با در نظر گرفتن مخالفت‌ها و سنگ‌اندازی‌های کشورهای منطقه چاره‌ای جز مدیریت اختلافات خود با غرب‌ندارد.

■ شما در حالی معتقد به مخالفت ترک‌ها از بهبود مناسبات ایران و غرب هستید که در سال‌های اخیر شاهد تلاش آشکار مقامات این کشور به منظور ابفای نقش میانجی میان ایران و غرب بود. این دو موضوع چطور کنار هم قرار می‌گیرد.

ترک‌ها از کنار این میانجی‌گری‌ها به دنبال کسب اعتبار و وجهه بین‌المللی برای خود هستند. آنها می‌دانند که می‌توانند از این طریق برای خود امتیاز کسب کنند. کما اینکه در موضوعات مشابه هم توانستند این کار را بکنند. به حال ایران یک جایگاهی به ترک‌ها داد. وقتی کشوری به کشور دیگر چنین جایگاه و امتیازی می‌دهد آن کشور هم در مقابل باید گام‌هایی را بردارد. به نظر می‌رسد ترکیه در این مسیر توانست از آن چیزهایی که ایران داده بود استفاده بکند یا به نوعی در شناسا باشند.